

VII. Davamiyyətə verilən tələblər:Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı normativ Şuranın 16 may 2024- cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrə biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bal aşağıdakılar aiddir : 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə verilir. Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024- cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənnin əhatə edən 5 sual daxil edilir. Qiymət meyarları aşağıdakılardır.

- 10 bal -tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür,cavabı dəqiq və hərtərəflidir
- 9 bal - tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir.
- 8 bal - tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal - tələbə keçilmiş materialı başa düşür,lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir
- 6 bal - tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal- tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal -tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;
- 1-2 bal - tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal - suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır.Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur. Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

- 91- 100 bal - əla (A)
- 81- 90 bal- çox yaxşı (B)
- 71- 80bal-kafi (C)
- 61- 70 bal-lafi (D)
- 51-60 bal -qənaətbəxş (E)
- 51-baldan aşağı-qeyri-kafi(F)

IX.Davranış qaydalarının pozulması:Tələbə Universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir göröləcək.

Təqvim mövzu planı: Mühazirə -30 saat,laboratoriya- 15 saat. Cəmi 45- saat.

№	Mühazirə movzularının məzmunu	Mühazirə	
		Saat	Tarix
1	2	3	5
1.	Mövzu 1. Giriş. Virusologiyanın predmeti, məqsədi və qısa inkişaf tarixi. Plan:. 1. Virusologiyanın predmeti və məqsədi. 2. Virusologiyanın inkişaf tarixi. 3. Virusologiya elminin baniləri. (D.İ.Ivanovski, L.Paster, R.A.Qədimov, R.Səferov və başqaları.) Mənbə: [1; 2;3;5v.s].	2	
2.	Mövzu 2. Virusların kimyəvi tərkibi və fiziki quruluşu. Plan: 1. Virusların kimyəvi tərkibi və fiziki quruluşu. 2. Heyvanların viruslarının strukturu. 3. Virus nuklein turşuları. 4. Virusların xarici mühit amillərinə davamlılığı. Mənbə: (1;2;3;4v.s).	2	

3.	Mövzu 3. Virusların reproduksiyası, hüceyrə genomu normal hüceyrədə genetik informasiya. Plan: 1. Virusların hüceyrə ilə qarşılıqlı əlaqə təsiri. 2. Natamam virus, interferon hissəciyini çatışmamazlılığı viriyonlar əmələ gələrkən hüceyrənin ölmə səbəbləri. 3. Hüceyrə kulturasının virusologiyada və heyvanların virus xəstəliklərinin diaqnozunda əhəmiyyəti Mənbə: (1;3;5;6).	2	
4.	Mövzu 4. Viruslara fiziki və kimyəvi faktorların təsiri . Plan: 1. Virionlara müxtəlif temperaturaların ultra bənövşəyi şüanın, ultra səsin, lioflizasiyanın təsiri, fotodinamiya. 2. Turşuların, qələvilərin, sipirtin, dezinfeksiya maddələrinin, oksidləşdiricilərin, bərpa edicilərin, yağ həll edicilərin, antibiotiklərin viruslara təsiri. 3. Virusların ekologiyası, onların təbiətdə dövr etmə yolu və formaları. 4. İnsan və heyvanlar arasında virusun əlaqə forması. Mənbə: (1;2;4;5)	2	
5.	Mövzu 5. Virus xəstəliyi əleyhinə immunitetin xüsusiyyətləri. Plan: 1. Heyvanların virus əleyhi immunitetinə təsir edən faktorlar: orqanizmin temperaturu, dəri örtüyü və ifrazatlar. 2. Heyvanların virus xəstəliyinin spəfik profilaktikası. 3. Virus əleyhinə diri və inaktivləşmiş vaksinlərin hazırlanma qaydaları. 4. Müxtəlif növ virus əleyhinə vaksinlərin üstünlükləri və çatışmamazlıqları. Onların təcürbədə tətbiqi. 5. Heyvanların virus xəstəliklərinin kimyəvi terapiyası. Mənbə: (1;2;4;5)	2	
6.	Mövzu 6. Xüsusi virusologiya. Quduzluq, Aueski və dabaq virusları. Plan: 1. Quduzluq, Aueski və dabaq viruslarının törədiciləri. 2. Quduzluq, Aueski və dabaq viruslarının öyrənilmə tarixi. Virusun əsas xüsusiyyətləri. 3. Quduzluq, Aueski və dabaq viruslarının kliniki əlamətləri və patoloji-atomik dəyişiklikləri. 4. Quduzluq, Aueski və dabaq viruslarının diaqnozu, prafilaktika və müalicəsi. Mənbə: (1;2;4;6).	2	
7.	Mövzu 7. Kənd təsərrüfatı heyvaların və quşların qrip virusları. Plan: 1. Kənd təsərrüfatı heyvanların və quşların qrip viruslarının törədiciləri. 2. Kənd təsərrüfatı heyvanların və quşların qrip viruslarının öyrənilmə tarixi, virusun əsas xüsusiyyətləri. 3. Kənd təsərrüfatı heyvanların və quşların qrip viruslarının klinik-əlamətləri və patoloji-anatomiki dəyişiklikləri. 4. Kənd təsərrüfatı heyvanların və quşların qrip viruslarının diaqnozu, proflaktika və müalicəsi. Mənbə: (1;2;4;5)	2	

8.	Mövzu 8. Kənd təsərrüfatı heyvanların və quşların çiçək virusları. Plan: 1. Kənd təsərrüfatı heyvanların və quşların çiçək viruslarının öyrənilmə tarixi, virusun əsas xüsusiyyətləri. 2. Kənd təsərrüfatı heyvanların və quşların çiçək virusların kliniki-əlamətləri və patoloji-anatomik dəyişiklikləri. 3. Kənd təsərrüfatı heyvanların və quşların çiçək viruslarının diaqnozu profilaktikası və müalicəsi. Mənbə: (1;2;4;5).	2	
9.	Mövzu 9. Qaramalın adeno virusların və respirator-sinistal virusları. Plan: 1. Qaramalın adeno virusların və respirator-sinistal viruslarının törədiciləri 2. Qaramalın adeno virusların və respirator-sinistal viruslarının öyrənilmə tarixi, virusun əsas xüsusiyyətləri. 3. Qaramalın adeno virusların və respirator-sinistal viruslarının kliniki-əlamətləri və patoloji-anatomik dəyişiklikləri. 4. Qaramalın adeno virusların və respirator-sinistal virusların diaqnozu, profilaktika və müalicəsi. Mənbə: (1;2;3;4)	2	
10.	Mövzu 10. Kontaqioz ektima və qoyunların kataral isitməsi virusları. Plan: 1. Kontaqioz ektima və qoyunların kataral isitməsi viruslarının törədiciləri. 2. Kontaqioz ektima və qoyunların kataral isitməsi virusların öyrənilmə tarixi, virusun əsas xüsusiyyətləri. 3. Kontaqioz ektima və qoyunların kataral isitməsi virusların kliniki-əlamətləri və patoloji-anatomik dəyişiklikləri. 4. Kontaqioz ektima və qoyunların kataral isitməsi virusların diaqnozu, profilaktika və müalicəsi. Mənbə: (1;2;4;5)	2	
11.	Mövzu 11. Donuzların klassik və Afrika taunu virusu. Plan : 1. Donuzların klassik və Afrika taunu viruslarının törədiciləri. 2. Donuzların klassik və Afrika taunu viruslarının öyrənilmə tarixi, virusun əsas xüsusiyyətləri. 3. Donuzların klassik və Afrika taunu viruslarının kliniki əlamətləri və patoloji anatomik dəyişiklikləri. 4. Donuzların klassik və Afrika taunu viruslarının diaqnozu, profilaktika və müalicəsi. Mənbə: (1;2;3;5)	2	
12.	Mövzu 12. Atların rinopnevmoniyası, infeksiyon anemiyə və Afrika taunu virusları. Plan: 1. Atların rinopnevmoniyası, infeksiyon anemiya və Afrika taunu viruslarının törədiciləri. 2. Atların rinopnevmoniyası, infeksiyon anemiya və Afrika taunu viruslarının öyrənilmə tarixi virusun əsas xüsusiyyətləri. 3. Atların rinopnevmoniyası, infeksiyon anemiya və Afrika taunu viruslarının klinik əlamətləri və patoloji-anatomik dəyişiklikləri. 4. Atların rinopnevmoniyası, infeksiyon anemiya və Afrika taunu viruslarının diaqnozu, profilaktika və müalicəsi.	2	

	Mənbə: (1;2;4;6)		
13.	Mövzu 13. Ətyeyənlərin taunu və itlərin infeksiyon hepatit virusları Plan: 1. Ətyeyənlərin taunu və itlərin infeksiyon hepatit viruslarının törədiciləri. 2. Ətyeyənlərin taunu və itlərin infeksiyon hepatit viruslarının öyrənilmə tarixi, virusun əsas xüsusiyyətləri. 3. Ətyeyənlərin taunu və itlərin infeksiyon hepatit viruslarının kliniki əlamətləri və patoloji-anatomik dəyişiklikləri. 4. Ətyeyənlərin taunu və itlərin infeksiyon hepatit viruslarının diaqnozu, profilaktika və müalicəsi. Mənbə: (1;2;4;5)	2	
14.	Mövzu 14. Quşların infeksiyon bronxit, infeksiyon laringotraxit, nyukasil, leykoz və marek virusları. Plan: 1. Quşların infeksiyon bronxit, infeksiyon laringotraxeit, nyukasil, leykoz və marek viruslarının törədiciləri. 2. Quşların infeksiyon bronxit, infeksiyon laringotraxeit, nyukasil, leykoz və marek viruslarının öyrənilmə tarixi, virusun əsas xüsusiyyətləri. 3. Quşların infeksiyon bronxit, infeksiyon laringotraxeit, nyukasil, leykoz və marek viruslarının kliniki əlamətləri və patoloji-anatomik dəyişiklikləri. 4. Quşların infeksiyon bronxit, infeksiyon laringotraxeit, nyukasil, leykoz və marek virusların diaqnozu, profilaktika və müalicəsi. Mənbə: (1;2;3;4;5)	2	
15.	Mövzu 15. Təsnif olunmayan viruslar. Plan: 1. Ləng viruslar 2. Skreypi virusunun törədicisi, virusun əsas xüsusiyyətləri. 3. Skreypi virusunun kliniki əlamətləri və patoloji anatomik dəyişiklikləri. 4. Skreypi virusunun diaqnozu, profilaktika və müalicəsi. Mənbə: (1;3;4;5)	2	
Cəmi:		30 s.	

Laboratoriya – praktiki məşğələlər.

Nö	Keçirilən laboratoriya işlərinin mövzuları.	Saat	Tarix
1	Virusların əsas xüsusiyyətləri. Viruslu materialla işləmə və təhlükəsizlik qaydaları	2	
2	Virus infeksiyalarının (quş qripi, infeksiyon Bursal və s.) diaqnostikasında imunoferment analizinin (ELISA) tətbiqi.	2	
3	Quduzluğun laborator diaqnostikası.	2	
4	Kənd təsərrüfatı heyvanları və quşların çiçəyinin laborator diaqnostikası.	2	
5	Dalağın seroloji üsulla diaqnostikası (KBR-nin köməyi ilə virusun titrinin təyin edilməsi).	2	
6	Qaramalın paraqrip-3 xəstəliyinin laborator diaqnostikası.	2	
7	Toyuqların çiçək xəstəliyinin laborator diaqnostikası.	2	
8	Toyuqların Nyukasil və qrip xəstəliyinin seroloji üsulla tətbiqi diaqnostikası.	1	
Cəmi:		15 s.	

X.Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar: Müasir baytar həkimi infeksiyon xəstəliklərin təcrid kliniki patoloji tərəfini yox, həm də virusların xüsusiyyətlərini laboratoriya diaqnostika üsullarını, həmçinin postinfeksiyon və postvaksinal, immunitetin xüsusiyyətlərini də bilməlidir.

XI. Kollektiv sualları:

I. Kollektiv sualları

1. Virusologiyanın predmeti və məqsədi.
2. Virusologiyanın inkişaf tarixi.
3. Virusların kimyəvi tərkibi və fiziki quruluşu.
4. Virus nuklein turşuları.
5. Virusların hüceyrə ilə qarşılıqlı əlaqə təsiri.
6. Virusların ekologiyası, onların təbiətdə dövr etmə yolu və formaları.
7. İnsan və heyvanlar arasında virusun əlaqə forması.
8. Müxtəlif növ virus əleyhinə vaksinlərin üstünlükləri və çatışmamazlıqları. Onların tətbiqində tətbiqi.
9. Quduzluq, Aueski və dabaq viruslarının diaqnozu, profilaktika və müalicəsi.
10. Kənd təsərrüfatı heyvanların və quşların qrip viruslarının diaqnozu, profilaktika və müalicəsi.

II. Kollektiv sualları

1. Kənd təsərrüfatı heyvanların və quşların çiçək viruslarının diaqnozu profilaktikası və müalicəsi.
2. Qaramalın adeno virusların və respirator-sinistal viruslarının törədiciləri
3. Qaramalın adeno virusların və respirator-sinistal viruslarının kliniki-əlamətləri və patoloji-anatomik dəyişiklikləri.
4. Kontaqioz ektima və qoyunların kataral isitməsi virusların diaqnozu, profilaktika və müalicəsi.
5. Donuzların klassik və Afrika taunu viruslarının törədiciləri.
6. Donuzların klassik və Afrika taunu viruslarının kliniki əlamətləri və patoloji anatomik dəyişiklikləri.
7. Atların rinopnevmoniyası, infeksiyon anemiya və Afrika taunu viruslarının diaqnozu, profilaktika və müalicəsi.
8. Ətyeyənlərin taunu və itlərin infeksiyon hepatit viruslarının kliniki əlamətləri və patoloji-anatomik dəyişiklikləri.
9. Quşların infeksiyon bronxit, infeksiyon laringotraxeit, nyukasil, leykoz və marek virusların diaqnozu, profilaktika və müalicəsi.
10. Skreypi virusunun diaqnozu, profilaktika və müalicəsi.

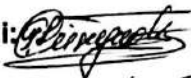
XII. İmtahan sualları:

1. Virusologiyanın predmeti, məqsədi.
2. Virusologiyanın inkişaf tarixi.
3. Virusologiya elminin baniləri. (D.İ.İvanovski, L.Paster, R.A.Qədimov, R.Səfərov və başqaları.)
4. Virusların kimyəvi tərkibi və fiziki quruluşu.
5. Heyvanların viruslarının strukturu.
6. Virus nuklein turşuları.
7. Virusların xarici mühit amillərinə davamlılığı.
8. Virusların hüceyrə ilə qarşılıqlı əlaqə təsiri.
9. Natamam virus, interferon hissəciyini çatışmamazlılığı virionlar əmələ gələrkən hüceyrənin ölmə səbəbləri.

10. Hüceyrə kulturasının virusologiyada və heyvanların virus xəstəliklərinin diaqnozunda əhəmiyyəti
11. Virionlara müxtəlif temperaturaların ultra bənövşəyi şüanın, ultra səs, lioflizasiyanın təsiri, fotodinamika.
12. Turşuların, qələvilərin, spirtin, dezinfeksiya maddələrinin, oksidləşdiricilərin, bərpa edicilərin, yağ həl edicilərin, antibiotiklərin viruslara təsiri.
13. Virusların ekologiyası, onların təbiətdə dövr etmə yolu və formaları.
14. İnsan və heyvanlar arasında virusun əlaqə forması.
15. Heyvanların virus əleyhi immunitetinə təsir edən faktorlar: orqanizmin temperaturu, dəri örtüyü və ifrazatlar.
16. Heyvanların virus xəstəliyinin spesifik profilaktikası.
17. Virus əleyhinə diri və inaktivləşmiş vaksinlərin hazırlanma qaydaları.
18. Müxtəlif növ virus əleyhinə vaksinlərin üstünlükləri və çatışmazlıqları. Onların təcridə tətbiqi.
19. Quduzluq, Aueski və dabaq viruslarının törədiciləri.
20. Quduzluq, Aueski və dabaq viruslarının öyrənilmə tarixi. Virusun əsas xüsusiyyətləri.
21. Quduzluq, Aueski və dabaq viruslarının kliniki əlamətləri və patoloji-anatomik dəyişiklikləri.
22. Quduzluq, Aueski və dabaq viruslarının diaqnozu, profilaktika və müalicəsi.
23. Kənd təsərrüfatı heyvanların və quşların qrip viruslarının törədiciləri.
24. Kənd təsərrüfatı heyvanların və quşların qrip viruslarının öyrənilmə tarixi, virusun əsas xüsusiyyətləri.
25. Kənd təsərrüfatı heyvanların və quşların qrip viruslarının kliniki-əlamətləri və patoloji-anatomik dəyişiklikləri.
26. Kənd təsərrüfatı heyvanların və quşların çiçək virusların öyrənilmə tarixi, virusun əsas xüsusiyyətləri
27. Kənd təsərrüfatı heyvanların və quşların çiçək virusların kliniki-əlamətləri və patoloji-anatomik dəyişiklikləri.
28. Kənd təsərrüfatı heyvanların və quşların çiçək virusların diaqnozu profilaktikası və müalicəsi.
29. Qaramalın adeno virusların və respirator-sinistal viruslarının törədiciləri
30. Qaramalın adeno virusların və respirator-sinistal virusların öyrənilmə tarixi, virusun əsas xüsusiyyətləri.
31. Qaramalın adeno virusların və respirator-sinistal virusların kliniki-əlamətləri və patoloji-anatomik dəyişiklikləri.
32. Qaramalın adeno virusların və respirator-sinistal virusların diaqnozu, profilaktika və müalicəsi.
33. Konaqioz ektima və qoyunların kataral isitməsi viruslarının törədiciləri.
34. Konaqioz ektima və qoyunların kataral isitməsi virusların öyrənilmə tarixi, virusun əsas xüsusiyyətləri.
35. Konaqioz ektima və qoyunların kataral isitməsi virusların kliniki-əlamətləri və patoloji-anatomik dəyişiklikləri.
36. Konaqioz ektima və qoyunların kataral isitməsi virusların diaqnozu, profilaktika və müalicəsi.
37. Donuzların klassik və Afrika taunu viruslarının öyrənilmə tarixi, virusun əsas xüsusiyyətləri.
38. Donuzların klassik və Afrika taunu viruslarının kliniki əlamətləri və patoloji anatomik dəyişiklikləri.
39. Donuzların klassik və Afrika taunu viruslarının diaqnozu, profilaktika və müalicəsi
40. Atların rinopnevmoniyası, infesyon anemiya və Afrika taunu viruslarının törədiciləri.
41. Atların rinopnevmoniyası, infesyon anemiya və Afrika taunu viruslarının öyrənilmə tarixi, virusun əsas xüsusiyyətləri.
42. Atların rinopnevmoniyası, infesyon anemiya və Afrika taunu viruslarının diaqnozu, profilaktika və müalicəsi.
43. Ətyeyənlərin taunu və itlərin infesyon hepatit viruslarının törədiciləri.

44. Ətyeyənlərin taunu və itlərin infeksiyon hepatit viruslarının öyrənilmə tarixi, virusun əsas xüsusiyyətləri.
45. Ətyeyənlərin taunu və itlərin infeksiyon hepatit viruslarının kliniki əlamətləri və patoloji-anatomik dəyişiklikləri.
46. Ətyeyənlərin taunu və itlərin infeksiyon hepatit viruslarının diaqnozu, profilaktika və müalicəsi
47. Quşların infeksiyon bronxit,infeksiyon laringotraxeit, nyukasıl, leykoz və marek viruslarının törədiciləri.
48. Quşların infeksiyon bronxit,infeksiyon laringotraxeit,nyukasıl,leykoz və marek viruslarının öyrənilmə tarixi, virusun əsas xüsusiyyətləri.
49. Quşların infeksiyon bronxit,i nfeksiyon laringotraxeit, nyukasıl,leykoz və marek viruslarının kliniki əlamətləri və patoloji-anatomik dəyişiklikləri
50. Quşların infeksiyon bronxit,infeksiyon laringotraxeit,nyukasıl,leykoz və marek virusların diaqnozu, profilaktika və müalicəsi.

"Virusologiya" fənninin sillabusu 050704 "Baytarlıq təbabəti" ixtisasının tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.Sillabus "Baytarlıq və zoomühəndislik elmləri" kafedrasında müzakirə edilərək (14 fevral 2025-ci il 12 sayılı protokol) təsdiq olunmuşdur.

Fənn müəllimi: b/m.T.T.Hüseynov

Kafedra müdiri: dos.R.M. Bilalov